

7/ 6548

6K.72

T.C.
ULAŞTIRMA BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :B.11.0.SGB.0.10.01.610.01/687

08 NISAN 2009

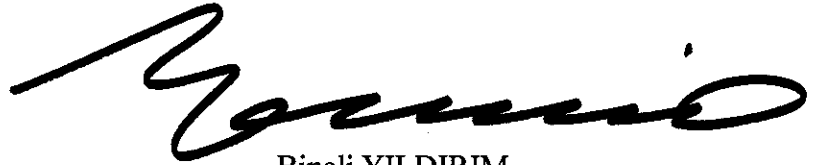
Konu :İzmir Milletvekili
Sayın Ahmet ERSİN'in
yazılı soru önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) TBMM Başkanlığı'nın 27.01.2009 tarihli ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/6548-11119/23597 sayılı yazısı.
b) Başbakanlığın 30.01.2009 tarihli ve B.02.0.KKG.0.12/106-119-15/429 sayılı yazısı.

İzmir Milletvekili Sayın Ahmet ERSİN tarafından Sayın Başbakanımıza yöneltilen ve Sayın Başbakanımızın da kendileri adına Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını tensip ettikleri 7/6548 esas sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Binali YILDIRIM
Ulaştırma Bakanı

EK :

1-Cevap formu (4 Sayfa)

DAĞITIM:

TBMM Başkanlığı
Başbakanlık

**İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN AHMET ERSİN'İN
7/6548 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVABI**

(18.07.2008 tarihinde Sayın Başbakana yönelik verdiğim soru önergem yanıtlanmadığından, önergemi yinelemek zorunda kalıyorum.)

Önemli ve kritik makam ve görevlerdeki kişilerin, yasadışı telefon veya ortam dinlemesi yoluyla ses kayıtlarının elde edilmesi, yani telekulak olayları kamuoyunda endişe ve tedirginliğe neden olmaktadır.

Yasal olarak, Türkiye'de mahkeme kararı ile iletişimi dinleme ve izleme yetkisine sahip olan MİT, Emniyet ve Jandarma bu yetkilerini Başbakan'a bağlı ve yönetimi bizzat Başbakan tarafından atanan Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı aracılığı ile kullanmaktadırlar. Ancak Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı, mahkeme kararı olmadan yasadışı dinleme-izleme yapmaya da müsaittir.

Dolayısıyla, bu kurumun parti çıkarları için yasadışı kullanılması mümkündür ki, bugün kamuoyunda böyle bir kanaat vardır. Herkes, özellikle iktidara muhalefet eden kişiler ve çevreler telefonlarının yasadışı dinlendiği kuşkusunu yaşamaktadırlar. Telefon, toplumun adeta kabusu olmuştur.

Bu durumda, Telekomünikasyon İletişim Başkanlığının denetimlerinin düzenli ve güven veren şekilde yapılıp yapılmadığı önem kazanmaktadır. Oysa kurumun denetimi, Başbakan tarafından görevlendirilen kişi ya da komisyon tarafından yapılmaktadır. Yani, yönetimi Başbakan tarafından atanan Telekomünikasyon İletişim Başkanlığının denetiminin, yine Başbakan tarafından görevlendirilen kişi ya da komisyon tarafından yapılması söz konusudur ki, bu da kafaları karıştırmakta, kuşkuları artırmaktadır. Kaldı ki, bu kurumun 2005 yılından beri denetlenmediği ileri sürülmektedir.

Ayrıca, telefon ve ortam dinlemelerinde kullanılan son teknoloji ürünü ve güçlü cihazlarla donatılmış çok sayıda mobil dinleme-izleme araçları ithal edilmiştir. Bu mobil dinleme-izleme araçlarının kimler ve hangi kurumlar tarafından ithal edildiği, nerelerde kullanıldığı bilinmemektedir. Bir kısmının, bazı kişi ve çevreler tarafından, yasadışı amaçları ve parti çıkarları için yurda sokulmuş olması ihtimali yüksektir.

SORULAR:

1- Yönetimini ve denetimini, bizzat Başbakan tarafından görevlendirilen kişilerin yürüttüğü Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı bugüne kadar kaç kez denetlendi? Denetimlerin sonuçları nedir?

2- Telefon ve ortam dinlemelerinde kullanılan, güçlü teknolojik donanımlı mobil dinleme-izleme araçlarını kimler veya hangi kurumlar ithal etti?

3- Resmi ve yetkili kurumlar dışında, kimler mobil dinleme-izleme araçları ithal etti? Bu kişi veya çevreler, mobil dinleme-izleme araçlarını hangi amaçla yurda soktular?

CEVAPLAR:

Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı'nın Yetki ve Görevleri:

Telekomünikasyon İletişim Başkanlığınca herhangi bir dinleme işlemi yapılmayıp, ilgili mevzuatın öngördüğü esas ve usuller çerçevesinde "iletişimin tespit edilmesi, dinlenmesi, sinyal bilgilerinin değerlendirilmesi ve kayda alınması" na dair mahkeme kararlarının gereği ilgili kurumlarca (Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı) yetkilendirilmiş görevliler tarafından Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı üzerinden 23 Temmuz 2006 tarihinden itibaren yerine getirilmektedir.

Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ya da Jandarma Genel Komutanlığı ve adli makamlar tarafından talep edilen, ister istihbarat amaçlı, ister adli amaçlı dinlemelerin mutlaka bir hakim kararına dayanması gerekmektedir. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde bile 24 saat içinde hakim onayı alınmak şartı vardır. Kısaca yürürlükteki mevzuata göre dinleme yapılabilmesi ve yapılan dinleme sonucunda temin edilen bir delilin mahkemece hükme gerekçe yapılabilmesi için hakim kararı şarttır.

Yasadışı Dinlemelerin Müeyyideleri:

a- 5397 sayılı Kanun ile 2559, 2803 ve 2937 sayılı Kanunlarda yapılan değişikliklerle her üç Kanuna da eklenen "Bu maddede belirlenen usul ve esaslara aykırı dinlemeler hukuken geçerli sayılmaz ve bu şekilde dinleme yapanlar hakkında 26.09.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre işlem yapılır." hükmü uyarınca, anılan yasa maddelerinde belirtilen usul ve esaslara uyulmadan yapılan dinlemeler mahkemelerce geçerli bir delil sayılmayacak ve bu usul ve esaslara aykırı dinleme yapan görevliler hakkında yasal işlem yapılacaktır.

b- 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun "Özel Hayat ve Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar" başlıklı 9 uncu bölümündeki 132 ve 138 inci maddelerinde, kişiler arasındaki haberleşmenin gizliliğini ihlal eden ve kişiler arasındaki haberleşmenin içeriğini hukuka aykırı olarak diğer tarafın rızası olmaksızın alenen ifşa edenler hakkında yaptırımlar düzenlenmiş, ayrıca bu suçların kamu görevlisi tarafından ve görevin verdiği yetkiyi kötüye kullanmak suretiyle işlenmesi halinde verilecek cezanın yarı oranında arttırılacağı belirtilerek 6 aydan başlayan hapis ve adli para cezaları ile cezalandırılacakları hükme bağlanmıştır.

c- 5 Eylül 2004 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Telekomünikasyon Kurumu Tarafından İşletmecilere Uygulanacak İdari Para Cezaları ile Diğer Müeyyide ve Tedbirler Hakkında Yönetmeliğin Milli Güvenlik, Kamu Düzenine Aykırı Fiiller ve Kamu Hizmetinin Gereği Gibi Yürütülmemesi başlıkları taşıyan 19,20, ve 21 inci maddelerinde kanunsuz dinleme yapılması veya buna sebebiyet verilmesi hallerinde işletmecinin yetki belgesinin fesh/iptal edilebileceği açıkça yazılıdır.

Anayasa Mahkemesi'nin İptal Kararının Anlamı:

1.Anayasa Mahkemesi 29.01.2009 tarih 2005/85 Esas, 2009/15 sayılı kararında;

a- 3.7.2005 günlü 5397 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 1. maddesiyle 4.7.1934 günlü 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu'nun Ek-7 inci maddesine eklenen 10 uncu fıkrasında yazılı "Telekomünikasyon İletişim Başkanı Telekomünikasyon Kurumu Başkanı'nın teklifi üzerine Başbakan tarafından atanır" şeklindeki beşinci tümcesinin,

b- Aynı kanunla 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu'na, 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'na ve 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanunu'na eklenen "Başbakan'ın özel olarak yetkilendireceği kişi veya komisyon ... " ibarelerinin,

Anayasaya aykırı olmaları nedeniyle İPTALİNE,

c- 5397 sayılı kanunla 2559 sayılı kanuna eklenen "Oluşturulan bu başkanlık bir başkan ile teknik, hukuk, ve idari olmak üzere üç uzmandan oluşur" biçimindeki ikinci tümcesi 4.5.2007 günlü, 5651 sayılı Yasa'nın 12.maddesinin (2) numaralı fıkrasıyla değiştirildiğinden, bu tümceye ilişkin **Konusu Kalmayan İstem Hakkında Karar Verilmesine Yer Olmadığına**" Karar verilmiştir.

Görüldüğü gibi Anayasa Mahkemesi'nin iptal ettiği hükümler Telekomünikasyon yoluyla yapılan iletişimin tespit edilmesi, dinlenmesi, sinyal bilgilerinin değerlendirilmesi ve kayda alınması işlemlerinin esasına ilişkin olmayıp, sadece Telekomünikasyon İletişim Başkanı'nın atanma usulüne ve başkanlığın denetim şekline ilişkindir. Bu nedenle yapılmış dinleme işlemlerinde ve bundan sonra yapılacak istihbari/önleyici ve adli dinlemelerin yapılması ile ilgili tereddüt oluşturacak herhangi bir husus bulunmamaktadır.

Bilindiği üzere, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Haberleşme Hürriyeti Başlıklı 22. Maddesi; (Değişik: 3.10.2001/4709/7 md.) "Herkes, haberleşme hürriyetine sahiptir. Haberleşmenin gizliliği esastır.

5397 sayılı yasa ile değişik, 4/7/1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu'nun ek 7 nci, 10/3/1983 tarihli ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nun ek 5 inci ile 1/11/1983 tarihli ve 2937 sayılı Devlet istihbarat Hizmetleri ve Milli istihbarat Teşkilatı Kanunu'nun 6 ncı maddeleri; "Bu madde hükümlerine göre yürütölen faaliyetler çerçevesinde elde edilen kayıtlar, birinci fıkrada' belirtilen amaçlar dışında kullanılamaz. Elde edilen bilgi ve kayıtların saklanması ve korunmasında gizlilik ilkesi geçerlidir. Bu fıkra hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında, görev sırasında veya görevden dolayı işlenmiş olsa bile Cumhuriyet savcılarınca doğrudan soruşturma yapılır." hükmünü amirdir.

14 Şubat 2007 tarihli ve 26434 Resmi Gazete'de yayımlanan Ceza Muhakemesi Kanununda Öngörölen Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Denetlenmesi, Gizli Soruşturmacı ve Teknik Araçlarla İzleme Tedbirlerinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin birinci fıkrası; "Dinleme, iletişimin kayda alınması suretiyle yapılır ve gizlilik kurallarına tam uyularak gerçekleştirilir." hükmünü amirdir.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun "Soruşturmanın gizliliği" başlıklı 157 nci maddesi; "Kanunun başka hüküm koyduğu haller saklı kalmak ve savunma haklarına zarar vermemek koşuluyla soruşturma evresindeki usul işlemleri gizlidir." hükmünü amirdir.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunun 285 inci maddesinin birinci fıkrasında; "Soruşturmanın gizliliğini alenen ihlal eden kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ancak, soruşturma aşamasında alınan ve kanun hükmü gereğince gizli tutulması gereken kararların ve bunların gereği olarak yapılan işlemlerin gizliliğinin ihlali açısından aleniyetin gerçekleşmesi aranmaz." hükmünü amirdir.

Yukarıda sayılan hükümler çerçevesinde; kayıtların saklanması ve korunmasında gizlilik ilkesi emredici bir hüküm olduğu ve bu hususta herkesi bağladığı ayrıca cezai sorumluluk da getirmektedir.

Öte yandan, Mobil Dinleme Araçlarının ithali ile ilgili olarak Dış Ticaret Müsteşarlığından alınan yazıda; 5429 "yılı Türkiye İstatistik Kanunu ve 20/06/2006 tarihli ve 26204 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Resmi İstatistiklerde Veri Gizliliği ve Gizli Veri Güvenliğine ilişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" hükümleri çerçevesinde kişisel bilgi mahiyetindeki dış ticaret istatistikleri gizli veri niteliğindedir. Ayrıca, Dış Ticaret Müsteşarlığı ile Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) arasında akdedilen 08/03/2004 tarihli Veri Değişim Protokolü gereği Dış Ticaret Müsteşarlığının diğer kurumlara veri temini mümkün olmadığı ifade edilmektedir.